

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

معاونت آموزش

اداره امتحانات کتبی

بسمه تعالی

امتحانات پایان سال - خرداد ۱۳۸۹

پاسفنامه مدارس قم

پایه :	۳	موضوع :	عقاید ۳
تاریخ :	۸۹/۳/۲۴	ساعت :	۸

نام کتاب: آموزش عقاید، از درس ۲۰ تا پایان کتاب

یک سؤال افتتاری است، در صورت پاسخ به همه به سؤال آفر نمره داده نمی‌شود - هر سؤال ۲ نمره

۱. چرا خداوند اسبابی فراهم نکرده است که مانع فساد و خونریزی شود؟ (ع: ۲: ۱۹)

پاسخ این سؤال از تأمل در ویژگی اختیاری بودن تکامل انسان روشن می‌شود؛ زیرا گرایش انسان‌ها به فساد و تبهکاری و کفر و عصیان، مستند به سوء اختیار خودشان است و مقتضای حکمت الهی، آن نیست که همه انسان‌ها خواه ناخواه در مسیر صحیح به حرکت درآیند، هرچند بر خلاف میل و اراده ایشان باشد.

۲. عصمت انبیا(ع) را با یک دلیل عقلی، اثبات کنید. (ع: ۲: ۳۶)

۱. هدف اصلی از بعثت پیامبران، راهنمایی بشر به سوی حقایق و وظایفی است که خدای متعال برای انسان‌ها تعیین فرموده است، حال اگر چنین سفیرانی پای‌بند به دستورات الهی نباشند، مردم رفتار ایشان را مناقض با گفتارشان تلقی می‌کنند و دیگر به گفتارشان هم اعتقاد لازم را پیدا نمی‌کنند، در نتیجه، هدف از بعثت ایشان به طور کامل، تحقق نخواهد یافت. پس حکمت و لطف الهی اقتضا دارد که پیامبران، افرادی پاک و معصوم از گناه باشند.

۲. پیامبران وظیفه دارند به تزکیه مردم پردازند و تربیت همگانی آنها، شامل مستعدترین افراد نیز می‌شود. چنین مقامی در خور کسانی است که خود دارای کامل‌ترین ملکات نفسانی(عصمت) باشند.

۳. رفتار مرتبی مهم‌تر از گفتار اوست و زمانی هدف از بعثت نبی (و مرتبی) تحقق می‌یابد که هیچ لغزشی در گفتار و کردار او نباشد.

۳. شواهد تاریخی مبنی بر مصونیت قرآن از تحریف، را بنویسید. (ع: ۲: ۱۰۷)

شواهد تاریخی بر مصونیت قرآن از این قرار است: ۱. اهتمام رسول الله و جانشینان معصومش به کتاب و ضبط آیات. ۲. اهتمام مسلمانان به حفظ قرآن، (به طوری که تنها در یک جنگ، عدد شهدایی که حافظ قرآن بودند به هفتاد نفر رسید). ۳. نقل متواتر قرآن در طول چهارده قرن.

۴. چرا شیعیان، امامت را به عنوان یک «اصل اعتقادی» معتبر می‌دانند؟ (ع: ۱: ۱۴۰)

زیرا شیعیان معتقدند که حتی شخص پیامبر اکرم(ص) هم نقش استقلالی در تعیین جانشین خود نداشتند بلکه آن را به امر الهی، انجام دادند - و در واقع حکمت ختم نبوت با نصب امام معصوم، ارتباط دارد. و به همین دلیل است که شیعه امامت را به عنوان یک اصل اعتقادی می‌شناسد نه یک حکم فقهی عرفی.

۵. دو عامل سرسختی مردم در برابر پذیرفتن معاد را توضیح دهید. (ع: ۱: ۲)

دو عامل مهم وجود دارد که عبارت است از: ۱. عامل مشترک در انکار هر امر غیبی و نامحسوس. ۲. عامل مختص به معاد یعنی میل به بی‌بند و باری و عدم مسئولیت «بل یرید الإنسان لیفجرَ امامه».

۶. شبهه محال بودن اعاده معدوم و پاسخ آن را بیان کنید. ۴۳ (ع: ۱ و ۲: د: ۲)

شبهه اعاده معدوم: چگونه ممکن است انسان، بعد از متلاشی شدن بدنش مجدداً زنده شود؟

پاسخ آن از این قرار است: هویت شخصی هر انسان، بستگی به روح او دارد. به عبارت دیگر: معاد، اعاده معدوم نیست بلکه بازگشت «روح موجود» است.

۷. دو ویژگی از ویژگی‌های عالم آخرت را از دیدگاه عقل، بنویسید. ۵۹-۶ (ع: ۱: د: ۱)

۱. نظام عالم آخرت باید به گونه‌ای باشد که نعمت و رحمت خالص و بدون شائبه رنج و زحمت در آن تحقق یابد؛ برخلاف نظام دنیا که چنین سعادت مطلق را ممکن نمی‌سازد. ۲. باید ابدی و جاودانی باشد. ۳. باید از چنان وسعتی برخوردار باشد که گنجایش پاداش و کیفر همه انسان‌ها را با هرگونه عمل نیک و بدی داشته باشد. ۴. دار الجزاء است و دار تکلیف نیست.

۸. چرا عدم ایمان به آخرت، موجب عذاب ابدی می‌شود؟ ۴۲۶ (ع: ۱: د: ۲)

چون شخص دنیاپرست، استعدادهای خدادادی را ضایع کرده و درختی را که می‌بایست میوه سعادت ابدی به بار آورد، خشکانده و بی‌ثمر ساخته است و حق منع حقیقی را رعایت نکرده و نعمت‌های او را در راهی که مورد رضایت او نبوده، صرف کرده است.

۹. خوارج و مرجئه درباره ایمان و کفر چه نظری دارند؟ قول حق چیست؟ ۴۴۳ (ع: ۱: د: ۳)

خوارج معتقدند که ارتکاب گناه، عامل مستقلی برای شقاوت ابدی است، بلکه موجب کفر و ارتداد می‌شود. مرجئه معتقدند که وجود ایمان برای سعادت ابدی کافی است و ارتکاب گناه ضرری به سعادت مؤمن نمی‌زند - قول حق: هرگناهی موجب کفر و شقاوت ابدی نمی‌شود؛ هرچند ممکن است تراکم گناهان موجب سلب ایمان گردد و از سوی دیگر چنان نیست که با وجود ایمان هرگناهی بخشیده شود و هیچ اثر سوئی نداشته باشد.

۱۰. معنای «حبط» و «تکفیر» در لغت و اصطلاح قرآنی را توضیح دهید. ۱۴۰ (ع: ۲: د: ۲)

احباط از نظر لغوی به معنای «از بین بردن و نابود کردن» و تکفیر به معنای «پوشانیدن و نادیده گرفتن» است. و در اصطلاح قرآنی به معنای یک نوع تأثیر و تأثر در بین اعمال ما در این جهان است که نتیجه اخروی بر آن مترتب می‌شود. از نظر قرآن بی‌ایمانی موجب حبط و نابودی اعمال نیک می‌گردد و ایمان و کارهای شایسته مثل توبه، موجب پوشش و نابودی گناهان می‌گردد.

۱۱. برهان عدالت را در اثبات معاد بیان کنید. ۳۶۶

این جهان، سرای آزمایش و تکلیف است و باید جهان دیگری باشد که سرای پاداش و کیفر و ظهور نتایج اعمال باشد و هر فردی به آنچه شایسته آن است نایل گردد تا عدالت الهی، تحقق عینی یابد. (به عبارتی مقتضای عدل الهی این است که هر کس کوچکترین کار بد یا خوبی انجام دهد به نتیجه آن برسد در حالی که این دنیا گنجایش پاداش و کیفر بسیاری از کارها را ندارد پس باید جهان دیگر باشد که ...)